

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૨૧] ૨ એસ. સી. આર. ૫૦

એમવે ઇન્ડિયા રાવ સિંધિયા અને અન્ય

વિરૂદ્ધ

રવિન્દ્રનાથ રાવ સિંધિયા અને અન્ય

(સિવિલ અપીલ નં.૮૧૦/૨૦૨૧)

૦૪ માર્ચ, ૨૦૨૧

[આર. એફ. નરીમન, ન્યાયમૂર્તિશ્રી અને બી. આર. ગવઈ, ન્યાયમૂર્તિશ્રી]

મધ્યસ્થી અને સમાધાન કાયદો, ૧૯૯૬ -કલમ ૧૧ (૬)-એકમાત્ર મધ્યસ્થીની નિમણૂક-પ્રતિવાદીઓની અપીલકર્તા માટે વિતરકો તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી-પક્ષકારો વચ્ચે વિતરણ માટેના કરારનો અમલ કરવામાં આવ્યો હતો-પક્ષો વચ્ચે વિવાદ ઊભો થયો-પ્રતિવાદીઓએ કલમ હેઠળ અરજી

દાખલ કરી હતી. ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ ૧૯૯૬ના અધિનિયમની કલમ ૧૧ (૬)–ઉચ્ચ અદાલતે એકમાત્ર મધ્યસ્થીની નિમણૂક કરી–સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે પ્રતિવાદીઓ પતિ અને પત્ની છે જે બંને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ ઓફ અમેરિકાના નાગરિક છે અને આદતનાં રહેવાસી છે–વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે એકવાર એવું જાણવા મળે કે કરારનો પક્ષ એવી વ્યક્તિ છે જે ભારત સિવાયના કોઈપણ દેશની નાગરિક છે અથવા આદતનાં રહેવાસી છે, તો કેસ કલમ ૨ (૧) (એફ) (આઈ) દ્વારા સંચાલિત થાય છે અને ઉચ્ચ અદાલતને કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી–ઠરાવ્યુ.પ્રતિવાદીઓ અપીલકર્તા દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા સંબંધિત ફોર્મ હેઠળ એકમાત્ર માલિકીની ચિંતા તરીકે ભારતમાં અપીલકર્તાના વિતરકો બની ગયા હતા–કલમ ૨ (૧) (એફ) નું વિશ્લેષણ દર્શાવે છે કે પક્ષો વચ્ચે જે પણ વ્યવહાર થાય, જો તે વ્યક્તિઓ વચ્ચે કરવામાં આવે, જેમાંથી ઓછામાં ઓછો એક વ્યક્તિ ભારત સિવાયના કોઈપણ દેશમાં વિદેશી નાગરિક હોય અથવા રીઢો રહેવાસી હોય; અથવા વિદેશી દેશની સરકાર દ્વારા, મધ્યસ્થતા એ હકીકત હોવા છતાં આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારી મધ્યસ્થી બની જાય છે કે કલમ ૨ (૨) માં ઉલ્લેખિત વિદેશી દેશની વ્યક્તિ, સંસ્થા, કોર્પોરેટ અથવા સરકાર. ૧) (એફ) ભારતમાં વ્યવસાય કચેરી દ્વારા ભારતમાં વ્યવસાય ચાલુ રાખવો–તેથી, ઉચ્ચ અદાલતને મધ્યસ્થીની નિમણૂક કરવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર ન હતો–હવે, પ્રતિવાદીઓએ કલમ ૧૧ (૬) રાઈટ ઓફ વેની ક્વાયતને અનુસરવી પડશે. અધિનિયમની

કલમ ૧૧ (૯).

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠરાવ્યુ:૧. આચાર સંહિતા સાથે ભરેલા અરજી ફોર્મનું વાંચન દર્શાવે છે કે વિતરણકર્તૃત્વ વ્યક્તિગત ક્ષમતા, એકમાત્ર માલિકીની સંસ્થા, ભાગીદારી પેઢી અથવા કંપનીમાં લઈ શકાય છે. જ્યારે પતિ અને પત્નીની વિતરણની વાત આવે છે, ત્યારે તેઓ બે નહીં, પરંતુ એક જ વિતરણ માટે હકદાર છે, જે આચાર સંહિતાની કલમ ૩,૧૭ હેઠળ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે તેઓએ માત્ર એક જ સંસ્થા તરીકે કામ કરવું પડશે. જે ફોર્મ ભરવામાં આવ્યું હતું તે સ્પષ્ટ કરે છે કે પ્રતિવાદીઓએ એકમાત્ર માલિકી તરીકે વિતરક બનવા માટે અરજી કરી હતી, તે સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે પતિ એકમાત્ર માલિક/"પ્રાથમિક અરજદાર" હતો, પત્ની "સહ-અરજદાર" હતી. [પેરા ૧૧] [૬૨-ડી-ઈ]

૨. પ્રતિવાદીઓએ પોતે જ આચાર સંહિતા સાથે વાંચેલા અપીલકર્તા દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા સંબંધિત ફોર્મ હેઠળ એકમાત્ર માલિકીની ચિંતા તરીકે ભારતમાં એમવે ઉત્પાદનોના વિતરકો બનવા માટે અરજી કરી છે. [પેરા ૧૫] [૬૫-ઈ-એફ]

૩. એવી દલીલ કે તેમાં કોઈ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્વાદ નથી. પક્ષો વચ્ચેના વ્યવહારમાં ઊભા રહેવા માટે કોઈ પગ નથી.ખરેખર, કલમ ૨ (૧) (એફ) નું વિશ્લેષણ દર્શાવે છે કે પક્ષકારો વચ્ચે જે પણ વ્યવહાર થાય, જો તે વ્યક્તિઓ વચ્ચે કરવામાં આવે, જેમાંથી ઓછામાં ઓછો એક વિદેશી નાગરિક હોય અથવા ભારત સિવાયના કોઈપણ દેશમાં આદતન નિવાસી હોય; અથવા ભારત સિવાયના કોઈપણ દેશમાં નિગમિત સંસ્થા દ્વારા; અથવા કોઈ વિદેશી દેશની સરકાર દ્વારા, મધ્યસ્થી આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારી મધ્યસ્થી બની જાય છે, તે હકીકત હોવા છતાં કે કલમ ૨ (૧) (એફ) માં ઉલ્લેખિત વિદેશી દેશની વ્યક્તિ, સંસ્થા કોર્પોરેટ અથવા સરકાર ભારતમાં વ્યવસાયિક કાર્યાલય દ્વારા વેપાર કરે છે. ભારત.આ કેસ હોવાથી, તે સ્પષ્ટ છે કે દિલ્લી હાઈકોર્ટને આ કેસની હકીકતોમાં મધ્યસ્થીની નિમણૂક કરવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી.[પેરા ૧૬]
[૬૬-એફ-એચ]

અશોક ટ્રાન્સપોર્ટ એજન્સી વિરુદ્ધ અવધેશ કુમાર, (૧૯૯૮) ૫ એસ. સી. સી. ૫૬૭-૫૨ આધાર રાખ્યો હતો.

લાર્સન એન્ડ ટુવ્રો લિમિટેડ-સ્કોમી એન્જિનિયરિંગ બીએચડી વિ. એમએમઆરડીએ, (૨૦૧૯) ૨ એસસીસી ૨૭૧: [૨૦૧૮] ૧૪ એસસીઆર ૨૨-વિશિષ્ટ.

ટી. ડી. એમ. ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુ. ઈ. ડેવલપમેન્ટ ઇન્ડિયા (પી) લિમિટેડ, (૨૦૦૮) ૧૪ એસ. સી. સી. ૨૭૧: [૨૦૦૮] ૮ એસ. સી. આર. ૭૭૫-નો ઉલ્લેખ.

કેસ કાયદો સંદર્ભ

[૨૦૦૮] ૮ એસ. સી. આર. ૭૭૫ નો સંદર્ભ પેરા ૩ માં આપવામાં આવ્યો છે

[૨૦૧૮] ૧૪ એસ. સી. આર. ૨૨ વિશિષ્ટ પેરા ૩,૧૩ (૧૯૯૮) ૫ એસ. સી. સી. ૫૬૭ પેરા ૧૫ પર આધારિત છે.

નવી દિલ્લી ખાતે દિલ્લી હાઈકોર્ટના ૦૩.૧૨.૨૦૨૦ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી એ.આર.બી.પી.જીટ/૨૦૨૦.

પરાગ ત્રિપાઠી, વરિષ્ઠ વકીલો, સુશ્રી પ્રિયા કુમાર, શૈલાભ તિવારી, સી. ડી. મુલ્હેરકર, સુશ્રી મિશિકા બાજપેયી, ચાણક્ય ક્લિવેટી, સુશ્રી મોહના, અપીલકર્તા વતી વકીલો.

સુશ્રી મનમીત અરોરા, સુશ્રી સમપિકા બિસ્વાલ, રજત મિતલ, પ્રતિવાદીઓ માટે વકીલો.

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

આર. એફ. નરીમાન, ન્યાયમૂર્તિશ્રી.

૧. પરવાનગી આપવામાં આવી.

૨. આ અપીલ એકમાત્ર મધ્યસ્થીની નિમણૂક માટે દિલ્લી હાઈકોર્ટમાં પ્રતિવાદીઓ દ્વારા આબિટ્રેશન એન્ડ કન્સીલીએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ["આબિટ્રેશન એક્ટ"] ની કલમ ૧૧ (૬) હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીમાંથી ઉદ્ભવે છે. કેસની ટૂંકી હકીકતો તારીખ ૦૩.૧૨.૨૦૨૦ ના વિવાદિત આદેશમાં આ રીતે નોંધવામાં આવી છે:

"૨. અરજીમાં નોંધ્યા મુજબ, કેસના તથ્યો એ છે કે, ૧૯૯૮માં, અરજદારોને ભારતમાં તેના ઉત્પાદનોના વેચાણ, વિતરણ અને માર્કેટિંગ માટે પ્રતિવાદી તરીકે વિતરક તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા અને તેઓ એકમાત્ર માલિકી 'સિંધિયા એન્ટરપ્રાઇઝ' ના નામે એ.બી.ઓ નંબર ૧૪૧૯૩૫ સાથે એમવે બિઝનેસ ઓનર (એબીઓ)/ એમવે ડાયરેક્ટ સેલર (એડીએસ) તરીકે નોંધાયેલા હતા. અરજદારોના જણાવ્યા અનુસાર, તેઓએ પ્રતિવાદી કંપનીમાં પ્રાયોજકની વિશાળ લાઈનની

સ્થાપના કરી છે, અને લગભગ ૧૫૦૦ એ. ડી. એસ. નું પોષણ અને સમર્થન કર્યું છે, જેમણે હવે પોતાનું નેટવર્ક સ્થાપિત કર્યું છે, અને તેઓ સિલ્વર/ગોલ્ડ/પ્લેટિનમ/નીલમ/નીલમની શ્રેણીમાં છે.૨૦૧૫ થી, હાલના એડીએસ માટે નવીકરણ પ્રક્રિયા દર વર્ષે, કોઈપણ ફીની ચુકવણી વિના, આપમેળે બની ગઈ.પ્રતિવાદી અને એડીએસ વચ્ચેના સંબંધની શરતોને સંચાલિત કરવા માટે પ્રતિવાદીએ ૨૦૧૫માં આચાર સંહિતા અને આચાર નિયમો બહાર પાડ્યા હતા. પ્રતિવાદીએ સંબંધિત એ. ડી. એસ. ના ગ્રાહકો તરીકે સીધા પ્રતિવાદીની વેબસાઈટ દ્વારા પસંદગીના ગ્રાહકો (પી. સી.) ની નોંધણીને પ્રોત્સાહન આપવાનું પણ શરૂ કર્યું.

૩. પ્રતિવાદીની જરૂરિયાત પર, અરજદારો દ્વારા જરૂરી દસ્તાવેજો અમલમાં મૂકવામાં આવ્યા હતા જેમાં વિતરણ માટેના કરાર, વિતરણની શરતો અને નિયમો નક્કી કરવા અને અન્ય બાબતોની સાથે આચાર સંહિતા અને આચાર નિયમો, કાનૂની એન્ટિટી ઓથોરાઇઝેશન ફોર્મ (એલ.ઇ.એ.એફ) વગેરેની પુષ્ટિ કરવા સહિતનો સમાવેશ થાય છે. ત્યારથી, અરજદારોના કરારનું સમયાંતરે નવીકરણ કરવામાં આવે છે.અરજદારોએ તેમના એબીઓ ખાતામાંથી ગ્રાહકનું પ્રમાણ/વેચાણ નોંધ્યું હતું.અરજદારોએ પ્રતિવાદી દ્વારા જાન્યુઆરીથી માર્ચ, ૨૦૧૮ના મહિના માટે તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલા વેચાણ પર આવક પણ મેળવી છે.જોકે, એપ્રિલ, ૨૦૧૮ માં, પ્રતિવાદીની વેબસાઈટ પર લોગ ઇન કર્યા

પછી, અરજદારોએ નોંધ્યું કે તેઓ તેમના એબીઓ એકાઉન્ટને ઍક્સેસ કરી શકતા નથી, અથવા તેમના એલ. ઓ. એસ. જોઈ શકતા નથી. તેઓ ફક્ત પીસી તરીકે તેમના એકાઉન્ટને ઍક્સેસ કરી શકતા હતા. તે મુજબ, એપ્રિલ, ૨૦૧૯ અને ડિસેમ્બર, ૨૦૧૯ ની વચ્ચે, અરજદારોએ તેમના મુખ્ય એકાઉન્ટ્સ મેનેજર સમક્ષ એક પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો, જેમણે તેમને જાણ કરી કે તેમના એકાઉન્ટને 'પીસી' એકાઉન્ટ તરીકે ફરીથી વર્ગીકૃત કરવામાં આવ્યું છે, કારણ કે તેઓએ છેલ્લા ૧૨ મહિનામાં કોર્ડેડ રિ-સેલ સંબંધિત ખરીદીના માપદંડોનું પાલન કર્યું નથી. અરજદારોને જાણવા મળ્યું કે ડિસેમ્બર, ૨૦૧૬માં પ્રતિવાદી દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા નિયમો અને શરતોના નવા સમૂહમાં આ એક માપદંડ હતો, જેને તમામ એડીએસ દ્વારા સ્વીકારવું ફરજિયાત હતું, 'અહીં ક્લિક કરીને તમે નવી શરતો અને શરતોનું પાલન કરવા માટે સંમત થાઓ છો' બટન પર ક્લિક કરીને, પ્રતિવાદીની વેબસાઈટ પર લોગ ઇન કર્યા પછી તરત જ, તેમના ખાતામાં આગળ વધવા માટે. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, આ જરૂરિયાત ભૂતકાળમાં અરજદારોને ક્યારેય જણાવવામાં આવી ન હતી, ન તો પ્રતિવાદી દ્વારા સમાપ્તિની કોઈ નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી. આ માપદંડ ૯ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૬ના રોજની ડાયરેક્ટ સેલિંગ માર્ગદર્શિકાનું પણ ઉલ્લંઘન છે.

જ. અરજદારોએ તેમના એબીઓ ખાતાને પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે વારંવાર વિનંતીઓ કરી હતી. અરજદારોએ એપ્રિલથી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૯ સુધી

પ્રતિવાદીના પ્રતિનિધિઓ સાથે પરસ્પર ચર્ચા કરીને ઉપરોક્ત વિવાદો અને મતભેદોને સૌહાર્દપૂર્ણ રીતે ઉકેલવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.જો કે, પ્રતિવાદી તેમના એડીએસ ખાતાની પુનઃસ્થાપના માટેની અરજદારોની વિનંતીને ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે.૨૬ જૂન, ૨૦૨૦ ના રોજ, અરજદારોએ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૦ માં એમવે ગ્લોબલના વાઈસ પ્રેસિડન્ટ અને ડેપ્યુટી જનરલ કાઉન્સેલ શ્રી જોન શેર્કને નિવારણ અને સમીક્ષા માટે આ બાબત મોકલી હતી.અરજદારોને ૨૬ જૂન, ૨૦૨૦ના રોજ તેમના એડીએસ ખાતાની પુનઃસ્થાપના માટેની તેમની વિનંતીને નકારી કાઢવા અંગે જાણ કરવામાં આવી હતી.અરજદારોના જણાવ્યા અનુસાર, પ્રતિવાદીએ હવે જુલાઈ, ૨૦૨૦થી નવી આચાર સંહિતા અને આચાર નિયમોને સૂચિત કર્યા છે, જેમાં પ્રતિવાદીને હવે ડી. એસ. જી. અનુસાર વેચાણ સ્થાપિત કરવા માટે ૨ વર્ષના સમયગાળાનો લાભ આપવામાં આવ્યો છે અને એ. ડી. એસ. ખાતાની પુનઃસ્થાપના માટેની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.તદનુસાર, અરજદારોએ એમવે ડાયરેક્ટ સેલર એપ્લિકેશન ફોર્મ (ફોર્મ-એસએ-૮૮-આઈડી) સાથે સંલગ્ન નિયમો અને શરતોની કલમ ૧૨, આર્બિટ્રેશન કલમનો ઉપયોગ કરીને પ્રતિવાદીને ૨૮ જુલાઈ, ૨૦૨૦ ના રોજ આર્બિટ્રેશનની વિનંતી કરતી નોટિસ જારી કરી હતી, જે નીચે પ્રમાણે પુનઃઉત્પાદિત છે:

"૧૨. વિવાદનું સમાધાન.પક્ષકારો આવા વિવાદ ઉદ્ભવ્યાના ૩૦

દિવસની અંદર પરસ્પર ચર્ચાઓ દ્વારા ડાયરેક્ટ સેલર કરારમાંથી અથવા

તેના સંબંધમાં ઉદ્ભવતા કોઈપણ વિવાદ અથવા મતભેદનું સમાધાન કરવાનો પ્રયાસ કરશે.ડાયરેક્ટ સેલર સંમત થાય છે કે જો એમવેના કોઈપણ નિર્ણયથી તે સંતુષ્ટ ન થાય, અથવા ડાયરેક્ટ સેલર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ કોઈપણ મુદ્દો બે મહિનાથી વધુ સમય સુધી વણઉકેલાયેલ રહે, અને/અથવા આ કારણના અસ્તિત્વ દરમિયાન અથવા તેની સમાપ્તિ પછી અથવા પછી, આ વ્યવસ્થાના કલમોના અર્થઘટન અથવા કામગીરી અંગે ડાયરેક્ટ સેલર પાસે કોઈપણ મુદ્દો અથવા વિવાદ હોય અથવા તેમાંથી ઉદ્ભવતા કોઈપણ મુદ્દાઓ કંપની દ્વારા સ્થાપિત ફરિયાદ નિવારણ સમિતિને મોકલવામાં આવશે.ફરિયાદ નિવારણ સમિતિની ચર્ચાઓ પછી વણઉકેલાયેલ રહેલ કોઈપણ વિવાદ, તફાવત અથવા દાવો ભારતીય મધ્યસ્થી અને સમાધાન અધિનિયમ, ૧૯૯૬ ની જોગવાઈઓ હેઠળ બંધનકર્તા મધ્યસ્થી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવશે.આવી મધ્યસ્થતાનું સ્થળ નવી દિલ્હી હશે અને મધ્યસ્થીનો ચુકાદો અંતિમ રહેશે અને તમામ પક્ષો માટે બંધનકર્તા રહેશે.ઉપરોક્ત બાબતોને આધિન, સીધી વેચાણ કરાર અને અહીં સંબંધિત બાબતોના સંબંધમાં માત્ર નવી દિલ્હીની અદાલતો જ અધિકારક્ષેત્ર ધરાવશે.”

પ. પ્રતિવાદીએ ૨૦ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૦ ના રોજના પત્ર દ્વારા જવાબ આપ્યો હતો જેમાં પ્રતિવાદીએ જણાવ્યું હતું કે અરજદારો દ્વારા ભલામણ કરાયેલ

મધ્યસ્થીનું નામ તેમના દ્વારા સ્વીકાર્ય નથી અને બીજા મધ્યસ્થીના નામ સાથે જવાબ આપવા માટે સમય માંગ્યો હતો.જો કે, પ્રતિવાદી પાસે ૩૦ દિવસનો સમય પૂરો થયા પછી પણ ૨૦ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૦ ના રોજ તેના જવાબનો આગળ કોઈ અનુવર્તી જવાબ જારી કરવામાં અરજી દાખલ કરવામાં નિષ્ફળ ન થાય ત્યાં સુધી છે.”

૩. દિલ્લી હાઈકોર્ટમાં અપીલકર્તા, એમવે ઇન્ડિયા એન્ટરપ્રાઇઝીસ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ દ્વારા લેવામાં આવેલી મુખ્ય અરજી એ હતી કે હાઈકોર્ટ સમક્ષની અરજી યોગ્ય નથી કારણ કે વિવાદ આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારી લવાદ સાથે સંબંધિત છે, જે લવાદ અધિનિયમની કલમ ૨ (૧) (એફ) (આઈ) દ્વારા આવરી લેવામાં આવે છે, કારણ કે પ્રતિવાદીઓ પતિ અને પત્ની છે જે બંને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ ઓફ અમેરિકાના નાગરિક છે અને ટેવાયેલા રહેવાસી છે.આ અરજીને વિવાદિત ચુકાદા દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવી હતી જેમાં કહેવામાં આવ્યું હતું કે:

“૨૩. ટી. ડી. એમ. ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર (પી) લિમિટેડ વિરુદ્ધ ચુ. ઇ. ડેવલપમેન્ટ ઇન્ડિયા (પી) લિમિટેડ, (૨૦૦૮) ૧૪ એસ. સી. સી. ૨૭૧ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટનો ચુકાદો પણ આ કેસની હકીકતોમાં લાગુ પડતો નથી, જે ઉપર નોંધવામાં આવી છે.તેના બદલે, અરજદારો માટેના

વિદ્વાન વકીલે લાર્સન એન્ડ ટુવ્રો લિમિટેડ-સ્કોમી એન્જિનિયરિંગ બીએચડી વિ. એમએમઆરડીએ, (૨૦૧૯) ૨ એસસીસી ૨૭૧ ના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખવો વાજબી છે, જેમાં સુપ્રીમ કોર્ટ ભારતીય કંપની અને વિદેશી કંપનીની બનેલી કન્સોર્ટિયમ સાથે સંબંધિત હતી અને કોર્ટે એ હકીકતની નોંધ લીધી હતી કે બિનસંગઠિત સંસ્થાની કચેરી, એટલે કે કન્સોર્ટિયમ, મુંબઈમાં છે, તે નિષ્કર્ષ પર પહોંચવા માટેના પરિબલોમાંથી એક છે કે લાર્સન એન્ડ ટુવ્રો લિમિટેડ-સ્કોમી એન્જિનિયરિંગ બીએચડી વિ. એમએમઆરડીએ, (૨૦૧૯) ૨ એસસીસી ૨૭૧.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે એકમાત્ર માલિકીની કોઈ અલગ કાનૂની ઓળખ હતી નથી પરંતુ હાથમાં રહેલા કિસ્સામાં, બે વ્યક્તિઓ, પતિ અને પત્નીએ માલિકી તરીકે એક સાથે જોડાઈને એક જ ડિસ્ટ્રિબ્યુટરશિપ લીધી છે.કલમ ૩,૧૭ હેઠળ પ્રતિવાદી દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ આચાર સંહિતા અને આચાર નિયમો.૧ તે વિચાર કરે છે અને સ્વીકારે છે કે પતિ અને પત્ની તેમની ડિસ્ટ્રિબ્યુટરશિપને એક એકમ તરીકે સંચાલિત કરશે.માલિકી એ ભારતમાં કેન્દ્રીય વ્યવસ્થાપન ધરાવતી વ્યક્તિઓનું સંગઠન અથવા સંસ્થા છે.

૨૪. સુશ્રી કુમારની અરજી કે અરજદારો યુ. એસ. એ. ના વ્યક્તિઓ અને રીઠો રહેવાસીઓ છે, આ કેસ ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૨ (૧)

(એફ) (આઈ) દ્વારા આવરી લેવામાં આવશે, તે ઉપરોક્ત ફકરામાં મારા નિષ્કર્ષને ધ્યાનમાં રાખીને અપીલ નથી.”

૪. એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે આ સંગઠન અથવા વ્યક્તિઓના સંગઠનનું કેન્દ્રીય સંચાલન અને નિયંત્રણ ફક્ત ભારતમાં જ કલમ ૨ (૧) (એફ) (૩) હેઠળ કરવામાં આવે છે, તેથી આ વિવાદ આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારી મધ્યસ્થી નથી, જેના પરિણામે ઉચ્ચ અદાલતને કલમ ૧૧ (૬) હેઠળ મધ્યસ્થીની નિમણૂક કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે.તેથી દિલ્લી હાઈકોર્ટના નિવૃત્ત ન્યાયાધીશ બ્રિજેશ સેઠીને એકમાત્ર મધ્યસ્થી તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

૫. અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી પરાગ ત્રિપાઠીએ દલીલ કરી છે કે હાઈકોર્ટમાં તેમના પુરોગામીની અરજી ખોટી રીતે નકારી કાઢવામાં આવી હતી કારણ કે આ કેસ ખરેખર કલમ ૨ (૧) (એફ) (આઈ) દ્વારા સંચાલિત છે અને કલમ ૨ (૧) (એફ) (૩) દ્વારા નહીં.એકવાર એવું જાણવા મળે કે આર્બિટ્રેશન કરારનો પક્ષ એ એવી વ્યક્તિ છે જે ભારત સિવાયના કોઈ પણ દેશની રાષ્ટ્રીય અથવા આદતન નિવાસી છે, તો કલમ ૨ (૧) (એફ) ની અન્ય કોઈ પેટા-કલમોમાં જવાની જરૂર નથી, અને કારણ કે તે સ્પષ્ટ છે કે જે પ્રતિવાદીઓએ કલમ ૧૧ (૬) હેઠળ હાઈકોર્ટમાં અરજી કરી છે, તેઓ એવા વ્યક્તિઓ છે કે જેઓ યુએસએના નાગરિક છે અને આદતનાં રહેવાસી છે, તેઓ

કલમ ૨ (૧) (એફ) (આઈ) હેઠળ આવશે, ઉચ્ચ અદાલતને કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નહીં હોય, આવી અરજી માત્ર કલમ ૧૧ (૬) હેઠળ દાખલ કરવી પડે સુપ્રીમ કોર્ટને કલમ ૧૧ (૯) સાથે વાંચો.

૬. પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી મનમીત અરોરાએ અપીલ હેઠળના ચુકાદાને ટેકો આપ્યો છે અને વિવિધ દસ્તાવેજોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જે તેમના જણાવ્યા અનુસાર, તે સ્પષ્ટ કરે છે કે પ્રતિવાદીઓ, પતિ અને પત્નીને કલમ ૨ (૧) (એફ) (૩) હેઠળ નહીં પણ કલમ ૨ (૧) (એફ) (૧) હેઠળ "વ્યક્તિઓના સંગઠન અથવા સંસ્થા" હેઠળ પિજનહોલડ રાખવો પડશે.

૭. પ્રશ્ન ખૂબ જ સાંકડી હોકાયંત્રમાં રહેલો છે. સુશ્રી અરોરા દ્વારા યોગ્ય રીતે દલીલ કરવામાં આવી છે તેમ, આ કેસમાં દસ્તાવેજી પુરાવા નિર્ણાયક રહેશે કે પેટા-કલમ (૧) થી કલમ ૨ (૧) (એફ) ની જરૂરિયાતો પૂરી કરવામાં આવી છે કે કેમ, તે કિસ્સામાં પેટા-કલમ (૩) પર જવું બિનજરૂરી છે, કારણ કે કલમ ૨ (૧) (એફ) હેઠળ, "પક્ષકારોમાંથી ઓછામાં ઓછો એક" કલમ ૨ (૧) (એફ) ની પેટા-કલમ (૧) થી (૪) હેઠળ આવવો જોઈએ.

૮. "આચાર નિયમો" હેઠળ "કોડ ઓફ એથિક્સ ઓફ એમવે ડાયરેક્ટ સેલર્સ" નામના દસ્તાવેજમાં, તે નીચે મુજબ નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું છે:

“૨.૧.૧૭ કાનૂની એન્ટિટી ઓથોરાઇઝેશન ફોર્મ ”(એલ.ઇ.એ.એફ) નો અર્થ એ છે કે તે દસ્તાવેજ કે જે ડાયરેક્ટ સેલર કોન્ટ્રાક્ટ ઉપરાંત, લાગુ કાનૂની એન્ટિટીના નામે એમવે બિઝનેસ ચલાવવા માટે જરૂરી અથવા પસંદ કરેલા ડાયરેક્ટ સેલર દ્વારા પૂર્ણ થવો જોઈએ.”

XXX

XXX

XXX

“ ૩.૧ એપ્લિકેશન અને સ્ટાર્ટર માર્ગદર્શિકા:એમવે ડિસ્ટ્રિબ્યુટરશિપ માટે વિચારણા કરવા માટે, વ્યક્તિ (ઓ) એ તેના/તેણીના/તેમના પોતાના નામ (ઓ) માં અથવા કાનૂની સંસ્થા વતી, તમામ જરૂરી સહાયક દસ્તાવેજો સાથે હસ્તાક્ષરિત, પૂર્ણ કરાયેલ ડાયરેક્ટ સેલર એપ્લિકેશન (ફોર્મ એસએ-૮૮-આઈડીમાં) સબમિટ કરવી આવશ્યક છે.ડિસ્ટ્રિબ્યુટરશિપ વ્યક્તિગત રીતે અથવા એકમાત્ર માલિકીની સંસ્થા, ભાગીદારી પેઢી અથવા કંપની તરીકે હાથ ધરવામાં આવી શકે છે.એમવે બિન-નિવાસી ભારતીય (એનઆરઆઈ), ભારતીય મૂળની વ્યક્તિ (પી. આઈ. ઓ.) અથવા ઓવરસીઝ સિટીઝન ઓફ ઇન્ડિયા (ઓ. સી. આઈ.) નો દરજ્જો ધરાવતા અરજદારો ચોક્કસ પ્રકારની કાનૂની સંસ્થાઓ દ્વારા વિતરકોનું સંચાલન કરે તે જરૂરી કરવાનો અધિકાર અનામત રાખે

છે.”

XXX

XXX

XXX

“ ૩.૧૪ કાનૂની એન્ટિટી ડિસ્ટ્રિબ્યુટરશીપ્સ:ડાયરેક્ટ સેલર તેની અથવા તેણીની ડિસ્ટ્રિબ્યુટરશીપની માલિકી અને સંચાલન એકમાત્ર માલિકીની સંસ્થા અથવા નોંધાયેલ ભાગીદારી પેઢી અથવા મર્યાદિત જવાબદારી કંપની (એલ. એલ. સી.) તરીકે કરી શકે છે, જો કે તે ચોક્કસ જરૂરિયાતો અને શરતોનું પાલન કરે છે....”

XXX

XXX

XXX

“ ૩.૧૪.૫ કાનૂની સંસ્થાનો એકમાત્ર વ્યવસાય એમવે ડિસ્ટ્રિબ્યુટરશીપનું સંચાલન હોવું જોઈએ.આવી સંસ્થા દ્વારા અન્ય કોઈ વ્યવસાય હાથ ધરવામાં આવી શકશે નહીં.”

XXX

XXX

XXX

“ ૩.૧૭ પતિ અને પત્ની ડિસ્ટ્રિબ્યુટરશીપો.જો પતિ અને પત્ની બંને

ડાયરેક્ટ સેલર્સ બનવા માંગતા હોય, તો તેમને એક જ ડિસ્ટ્રિબ્યુટરશિપ માટે એકસાથે પ્રાયોજિત કરવા જોઈએ.પતિ અને પત્નીઓને પ્રાયોજકતાની વિવિધ રેખાઓમાં પ્રાયોજિત ન પણ કરી શકાય.પતિ અને પત્નીઓ એકબીજાને સ્પોન્સર ન કરી શકે.જો એક જીવનસાથી પહેલેથી જ ડાયરેક્ટ સેલર હોય, તો બીજા જીવનસાથીએ ડાયરેક્ટ સેલર બનવાનું પસંદ કર્યા પછી, તેના અથવા તેણીના જીવનસાથીની જેમ જ ડિસ્ટ્રિબ્યુટરશિપમાં જોડાવું આવશ્યક છે.

૩.૧૭.૧ પતિ અને પત્ની તેમની વિતરણ સંસ્થાને એક એકમ તરીકે ચલાવશે.તેથી, જ્યાં સુધી આચાર નિયમોની વાત છે ત્યાં સુધી દરેકને બીજાની ક્રિયાઓ માટે જવાબદાર ઠેરવવામાં આવે છે, પછી ભલે પતિ કે પત્ની વિતરણમાં સક્રિય હોય કે નહીં.”

XXX

XXX

XXX

“ ૪.૧૩ ફ્રેન્ચાઇઝીઓ અને પ્રદેશો:કોઈ પણ ડાયરેક્ટ સેલર કોઈને પણ એમવે સેલ્સ એન્ડ માર્કેટિંગ પ્લાન હેઠળ વિશિષ્ટ ફ્રેન્ચાઇઝીઓ અથવા પ્રદેશો ઉપલબ્ધ હોવાનું પ્રતિનિધિત્વ કરશે નહીં.

કોઈ સીધા વિક્રેતા એવું પ્રતિનિધિત્વ કરશે નહીં કે તેને અથવા તેણી અથવા

અન્ય કોઈને આવી ફ્રેન્ચાઈઝીઓ આપવા, વેચવા, સોંપવા અથવા સ્થાનાંતરિત કરવા અથવા પ્રદેશો સોંપવા અથવા નિયુક્ત કરવાનો અધિકાર છે.કોઈ ડાયરેક્ટ સેલર અથવા પ્રાયોજક એવું કહી અથવા સૂચવી શકશે નહીં કે તેની પાસે આપેલ પ્રદેશ છે, ન તો અન્ય કોઈ ડાયરેક્ટ સેલર તેના પ્રદેશની બહાર કાર્યરત છે.

એમવે ડાયરેક્ટ સેલર્સની કોઈ પ્રાદેશિક મર્યાદા નથી.તેઓ ભારતમાં ગમે ત્યાં કામ કરી શકે છે."

XXX

XXX

XXX

"૪.૧૬ એમવે ઉત્પાદનોની નિકાસ:એમવે ડાયરેક્ટ સેલર્સે એમવે પ્રોડક્ટ્સ વેચવી જોઈએ અને/અથવા સંભવિત એમવે ડાયરેક્ટ સેલર્સને ભારતમાં જ સ્પોન્સર કરવું જોઈએ.કોઈ પણ ડાયરેક્ટ સેલર ભારતમાંથી અથવા અન્ય કોઈ દેશ કે જેમાં એમવેએ કામગીરી સ્થાપિત કરી છે તેમાંથી એમવે પ્રોડક્ટ્સની નિકાસ કરનારા અન્ય લોકોને નિકાસ કરી શકશે નહીં અથવા જાણીજોઈને વેચી શકશે નહીં, પછી ભલે એમવે તે દેશમાં વેપાર કરે કે નહીં.વેપારના નામો અને ટ્રેડમાર્ક રક્ષણ સહિત મહત્વપૂર્ણ કાનૂની કારણોસર; ઉત્પાદન નોંધણી, પેકેજિંગ, ઘટક સામગ્રીનું લેબલિંગ અને રચના, ઉત્પાદનની જવાબદારી, રિવાજો અને કરવેરા કાયદાઓ; અને સાહિત્ય સામગ્રી અથવા ભાષાની આવશ્યકતાઓ પરના સ્થાનિક કાયદાઓ.એમવેએ ડાયરેક્ટ સેલર્સ દ્વારા એમવે

પ્રોડક્ટ્સના પુનર્વેચાણને ફક્ત અન્ય ડાયરેક્ટ સેલર્સ અથવા દેશની અંદર સ્થિત છૂટક ગ્રાહકો સુધી મર્યાદિત કરવું જોઈએ જેમાં ડાયરેક્ટ સેલર કાયદેસર રીતે એમવે પ્રોડક્ટ્સ ખરીદે છે અને વ્યવસાય કરવા માટે અધિકૃત છે."ઉત્પાદનો" શબ્દમાં, મર્યાદા વિના, તમામ સાહિત્ય, વેચાણ સહાયકો અને ડાયરેક્ટ સેલર દ્વારા એમવે અથવા તેના પ્રાયોજક અથવા પ્લેટિનમ પાસેથી મેળવેલી અન્ય કોઈપણ વસ્તુઓનો સમાવેશ થાય છે.

૪.૧૬.૧ નિકાસનો નિયમ:વૈશ્વિક સ્તરે વ્યક્તિગત ઉપયોગ, એમવેના નિયમો અને વાણિજ્યિક સિદ્ધાંતોમાં એક બજારમાંથી બીજા બજારમાં એમવે ઉત્પાદનોની નિકાસ અને આયાત પર પ્રતિબંધનો સમાવેશ થાય છે.જો કે, એમવે ડાયરેક્ટ સેલર્સ નીચેની મર્યાદાઓ સાથે વ્યક્તિગત ઉપયોગ માટે એમવે ઉત્પાદનોને સરહદ પાર લઈ શકે છે:

– એમવે ડાયરેક્ટ સેલર બીજા દેશની મુલાકાત લે છે અને વ્યક્તિગત રીતે તે દેશમાં ઉત્પાદનનો ઓર્ડર આપે છે.

– એમવે ડાયરેક્ટ સેલર ભૌતિક રીતે એક દેશમાં ઉત્પાદનને ઉપાડે છે/મેળવે છે અને વ્યક્તિગત રીતે ઉત્પાદનને બીજા દેશમાં લઈ જાય છે.તેમાં કોઈ કુરિયર્સ, શિપિંગ કંપનીઓ અથવા ફ્રેઈટ ફોરવર્ડર્સ સામેલ ન હોઈ શકે.

- જો એમવે ડાયરેક્ટ સેલર પાસે મુલાકાત લીધેલા દેશમાં બહુવિધ વ્યવસાય હોય, તો ઓર્ડર વિદેશી ગ્રાહક માટે ગ્રાહક ઓર્ડર તરીકે મૂકી શકાતો નથી.
- આ ઉત્પાદનો માત્ર એમવે ડાયરેક્ટ સેલર્સના વ્યક્તિગત ઉપયોગ માટે છે.
- ઉત્પાદનોને કોઈ પણ સંજોગોમાં ફરીથી વેચી શકાય નહીં, વિતરિત કરી શકાય નહીં અથવા આપી શકાય નહીં.
- ઓર્ડર કરેલા ઉત્પાદનો એમવે ડાયરેક્ટ સેલરના હોમ માર્કેટમાં ઉપલબ્ધ ન હોવા જોઈએ.
- ટકાઉ ચીજવસ્તુઓ (દા. ત. જળ શુદ્ધિકરણ પ્રણાલીઓ, વાયુ શુદ્ધિકરણ પ્રણાલીઓ) કોઈ પણ સંજોગોમાં એક બજારમાંથી બીજા બજારમાં લઈ જઈ શકાતી નથી.
- એમવે ડાયરેક્ટ સેલર ઓર્ડર ઉત્પાદનની વાજબી રકમ કરતાં વધુ માટે ન હોવો જોઈએ:વાર્ષિક ૩૦૦ ડોલરથી ઓછી.
- વ્યક્તિગત ઉપયોગ બાકાતનો ઉપયોગ વ્યવસાય-નિર્માણ વ્યૂહરચના તરીકે ન થઈ શકે.”

૯. જેને "કાનૂની એન્ટિટી અધિકૃતતા ફોર્મ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે, તેમાં જે ભરવામાં આવ્યું હતું તે હતું "કાનૂની એન્ટિટી અધિકૃતતા ફોર્મ:એકમાત્ર માલિક ".પ્રતિવાદીઓ દ્વારા ભરવામાં આવેલું ઉપરોક્ત ફોર્મ નીચે મુજબ છે:

"કાનૂની એન્ટિટી ઓથોરિટી ફોર્મ:

એકલ માલિકી

જ્યાં નિવાસી ભારતીય, બિન-નિવાસી ભારતીય ("એનઆરઆઈ"), ભારતીય મૂળની વ્યક્તિ ("પીઆઈઓ") અથવા ભારતના વિદેશી નાગરિક ("ઓસીઆઈ") દ્વારા આયોજિત એકમાત્ર માલિકી ("એન્ટિટી") દ્વારા ભારતમાં એમવે સ્વતંત્ર વ્યવસાય ("એમવે બિઝનેસ") ચલાવવામાં આવશે, ત્યાં એકમાત્ર માલિકીએ, એકમાત્ર માલિક ("એકમાત્ર માલિક") દ્વારા, એમવે બિઝનેસ માલિકો માટે આ કાનૂની એન્ટિટી અધિકૃતતા ફોર્મ ("એન્ટિટી એગ્રીમેન્ટ") પૂર્ણ કરવું પડશે અને તેને એમવે ઇન્ડિયા એન્ટરપ્રાઇઝીસ પ્રાઇવેટ લિમિટેડને સુપરત કરવું પડશે. લિ. ("એ.આઈ.એ").એકમાત્ર માલિકે રહેવા માટે સંમત થવું પડશે અને ખાતરી કરવી પડશે કે સંસ્થા એમવે બિઝનેસ માલિકો માટેના આચાર નિયમોનું સંપૂર્ણ પાલન કરે છે.જો અને જ્યારે એ.એલ.ઈ પૂર્ણ કરેલા ફોર્મ પર સહી કરશે ત્યારે આ એન્ટિટી એગ્રીમેન્ટ અસરકારક બનશે.આ

એન્ટિટી એગ્રીમેન્ટ એમવે ડિસ્ટ્રિબ્યુટર એગ્રીમેન્ટમાં સમાવિષ્ટ છે અને તેનો અભિન્ન ભાગ છે, જેમાં તેમાં સમાવિષ્ટ કોઈપણ અને તમામ દસ્તાવેજો ("એબીઓ કોન્ટ્રાક્ટ") નો સમાવેશ થાય છે.કોઈપણ સંઘર્ષની સ્થિતિમાં, આ સંસ્થા કરારના નિયમો અને શરતો પ્રબળ રહેશે.

XXX

XXX

XXX

“૫. એકમાત્ર માલિક સંમત થાય છે કે:

એ. એન્ટિટીનો એકમાત્ર હેતુ ઉપર ઓળખાયેલ એમવે બિઝનેસની માલિકી અને સંચાલન કરવાનો છે, સિવાય કે એ.આઈ.ઈ સ્પષ્ટપણે એન્ટિટીને એકથી વધુ એમવે બિઝનેસની માલિકી અને સંચાલન કરવાની મંજૂરી આપે.ન તો સંસ્થા કે ન તો એકમાત્ર માલિક અન્ય કોઈ વ્યવસાય અથવા વ્યવસાયિક હિતની માલિકી ધરાવશે અથવા તેનું સંચાલન કરશે.

XXX

XXX

XXX

સી. એન્ટિટીમાં કોઈપણ એનઆરઆઈ, પીઆઈઓ અથવા ઓસીએલ રોકાણ, જો અને લાગુ પડે તો, ભારતના લાગુ વિદેશી વિનિમય કાયદા અનુસાર બિન-પ્રત્યાવર્તનક્ષમ ધોરણે કરવામાં આવ્યું છે.

XXX

XXX

XXX

જી. સંસ્થા, ભારતના કાયદા અનુસાર અને એમવે બિઝનેસ સાથે જોડાયેલી તમામ બાબતો માટે, સંપૂર્ણપણે અધિકૃત ભારતીય રૂપિયા બેંક ખાતાનો ઉપયોગ કરશે, જે જો લાગુ પડે તો, બિન-પ્રત્યાવર્તનક્ષમ ધોરણે કાર્ય કરે છે.

એચ. એકમાત્ર માલિક તેના અથવા તેણીના, અને એન્ટિટીના, એમવેના આચાર નિયમો અને એન્ટિટી દ્વારા એમવે વ્યવસાયના સંચાલનના સંદર્ભમાં લાગુ કાયદાઓનું પાલન કરવા માટે જવાબદાર રહેશે, જેમાં વિદેશી વિનિમય કાયદાઓનો સમાવેશ થાય છે. ઉપરોક્તનું કોઈપણ ઉદ્વેગન એ. આઈ. ઈ. ને એ. બી. ઓ. કરાર અને એન્ટિટી કરારને સમાપ્ત કરવાનો અધિકાર આપે છે.

XXX

XXX "

૧૦. "અધિકૃત હસ્તાક્ષર" હેઠળ, સંસ્થાનું નામ સિંધિયા એન્ટરપ્રાઇઝિસ તરીકે ભરવામાં આવ્યું હતું અને માલિકને રવિન્દ્રનાથ રાવ સિંધિયા (અહીં પ્રતિવાદી નં. ૧). અપીલકર્તા દ્વારા પ્રતિવાદીઓને છાપેલા ફોર્મમાં ફરીથી દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી અનુસાર આ કરવામાં આવ્યું હતું, જે નીચે મુજબ છે:

૧૧. આચાર સંહિતા સાથે ભરેલા અરજી ફોર્મનું વાંચન દર્શાવે છે કે વિતરણકર્તૃત્વ વ્યક્તિગત ક્ષમતા, એકમાત્ર માલિકીની સંસ્થા, ભાગીદારી પેઢી અથવા કંપનીમાં લઈ શકાય છે. જ્યારે પતિ અને પત્નીની વિતરણની વાત આવે છે, ત્યારે તેઓ બે નહીં, પરંતુ એક જ વિતરણ માટે હકદાર છે, જે આચાર સંહિતાની કલમ ૩,૧૭ હેઠળ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે તેઓએ માત્ર એક જ સંસ્થા તરીકે કામ કરવું પડશે. જે ફોર્મ ભરવામાં આવ્યું હતું તેમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદીઓએ એકમાત્ર માલિકી તરીકે વિતરક બનવા માટે અરજી કરી હતી, તે સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે પતિ રવિન્દ્રનાથ રાવ સિંધિયા એકમાત્ર માલિક/"પ્રાથમિક અરજદાર" હતા, પત્ની ઇન્દુમતી સિંધિયા "સહ-અરજદાર" હતી.

૧૨. જો કે, સુશ્રી અરોરાએ આચાર સંહિતાના વાંચન અને પક્ષો વચ્ચેના પત્રવ્યવહારમાંથી દલીલ કરી હતી કે વ્યવહારમાં કોઈ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્વાદ નથી કારણ કે જે વ્યવસાય હાથ ધરવાનો છે તે ફક્ત ભારતમાં જ હાથ ધરવામાં આવી શકે છે, કલમ ૪,૧૬ હેઠળ માત્ર વ્યક્તિગત ઉપયોગ માટે અપવાદ છે. ૧. સૌથી અગત્યનું, પક્ષો વચ્ચેના તમામ પત્રવ્યવહારમાં કહેવાતા એકમાત્ર માલિકીનું સરનામું એકમાત્ર માલિકીની બેંગલોર કચેરીનું સરનામું હતું.

૧૩. સુશ્રી અરોરાએ લાર્સન એન્ડ ટુબ્રો લિ.-સ્કોમી એન્જિનિયરિંગ બીએચડી

વિરુદ્ધ એમએમઆરડીએ, (૨૦૧૯) ૨ એસસીસી ૨૭૧ માં આ અદાલતના ચુકાદા પર પણ ભાર મૂક્યો હતો. આ અદાલત ભારતીય કંપની એમએમઆરડીએ અને ભારતીય કંપની લાર્સન એન્ડ ટુબ્રો અને મલેશિયાની કંપની સ્કોમી એન્જિનિયરિંગ બીએચડી વચ્ચેના કરાર સાથે સંબંધિત હતી. આ અદાલત સમક્ષ અપીલમાં જે દલીલ કરવામાં આવી હતી તે એ હતી કે મલેશિયાની કંપની સામેલ હોવાથી, તે એક નિગમિત સંસ્થા હશે જે ભારત સિવાયના દેશમાં નિગમિત છે, જે આર્બિટ્રેશન એક્ટની કલમ ૨ (૧) (એફ) (૨) ની જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરશે. આ અદાલતે ઉપરોક્ત દલીલને ફગાવી દીધી હતી અને કહ્યું હતું કે:

“૯. કરારની સામાન્ય શરતો હેઠળ, કલમ ૧.૧.૨.૩ માં “ઠેકેદાર” ને એક વ્યક્તિ, પેઢી, કંપની, નિગમ, સંયુક્ત સાહસ અથવા સંઘ તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે, પછી ભલે તે નિગમિત હોય કે ન હોય.” બોલી લગાવનારની વ્યાખ્યા પણ કલમ ૧ હેઠળ કરવામાં આવી છે. ૧.૨.૧૦ જેનો અર્થ થાય છે એક વ્યક્તિ, પેઢી, કંપની, નિગમ, સંયુક્ત સાહસ અથવા સંઘ કે જે બોલી રજૂ કરી શકે છે. નોંધવું અગત્યનું છે કે કરાર પર નોકરીદાતા દ્વારા હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા. એમએમઆરડીએ અને પેટા-કલમો (એ) અને (બી) હેઠળ ઠેકેદાર દ્વારા જેમાં એલ એન્ડ ટી ઇન્ડિયાએ ‘એ’ તરીકે અને સ્કોમી એન્જિનિયરિંગ બીએચડીએ ‘બી’ તરીકે હસ્તાક્ષર કર્યા છે. જ્યારે આપણે ભારતીય કંપની અને મલેશિયાની કંપની વચ્ચે કરવામાં આવેલા કન્સોર્ટિયમ

કરાર પર આવીએ છીએ, ત્યારે આપણે વ્યાખ્યા કલમમાં જોઈએ છીએ કે "કન્સોર્ટિયમ" નો અર્થ એલ એન્ડ ટી અને સ્કોમી એન્જિનિયરિંગ બીએચડી હશે, જે આ કરારના હેતુ માટે સહયોગમાં કામ કરશે અને તેને "એલ એન્ડ ટી-એસઈબી કન્સોર્ટિયમ" બિનસંગઠિત "કહેવામાં આવશે.પેટા કલમ ૬ માં કરારને વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો છે, જેનો અર્થ થાય છે, "પ્રોજેક્ટના અમલીકરણ માટે એમ્પ્લોયર સાથે કન્સોર્ટિયમ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલો કરાર".પેટા કલમ ૭ હેઠળ, "કન્સોર્ટિયમના અગ્રણી સભ્ય" અથવા "કન્સોર્ટિયમ લીડર" નો અર્થ એલ એન્ડ ટી એટલે કે ભારતીય કંપની થશે.પેટા કલમ ૮ હેઠળ, "સુપરવાઈઝરી બોર્ડ" (ત્યારબાદ "એસ. બી". તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) નો અર્થ જી. સી. સી. ની કલમ ૧૧ હેઠળ રચાયેલ બોર્ડ થશે. જ્યારે આપણે કલમ ૧૧.૨ પર આવીએ, ત્યારે તે સ્પષ્ટ છે કે આ સુપરવાઈઝરી બોર્ડના સભ્યોમાં ચાર સભ્યોનો સમાવેશ થશે, જેમાં દરેક સભ્ય દ્વારા બે સભ્યોની નિમણૂક કરવામાં આવશે.કન્સોર્ટિયમના નેતા દ્વારા નામાંકિત અને તમામ સભ્યો દ્વારા સંમત થયેલા સભ્યોમાંથી એક પછી સુપરવાઈઝરી બોર્ડના અધ્યક્ષ તરીકે કાર્ય કરશે, જે કરારના અમલને લગતી વિવિધ બાબતો પર નિર્ણય લેવા માટે કલમ ૧૧.૫ દ્વારા છે.કલમ ૨ ૧.૧ (જી) પૂરી પાડે છે કે કન્સોર્ટિયમ નેતા તમામ આનિટ્રેશન કાર્યવાહીનું નેતૃત્વ કરશે.

XXX

XXX

XXX

૧૧. આ તબક્કે, બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા તારીખ ૨૦-૧૦-૨૦૧૬ [એલ. એન્ડ ટી. લિમિટેડ. વિ. એમ.એમ.આર.ડી.એ., ૨૦૧૬ એસ.સી.સી. ઓનલાઈન બોમ ૧૩૩૪૮] દ્વારા કરવામાં આવેલા આદેશનો ઉલ્લેખ કરવો મહત્વપૂર્ણ છે, જે અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, તે જ કરાર હેઠળ સ્વ-પક્ષકારો વચ્ચે ઉદભવે છે. એક જ કરાર હેઠળ ઉદ્ભવતા જુદા જુદા દાવાઓ માટે મધ્યસ્થીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા વચગાળાના ચુકાદામાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે દાવો ફક્ત સંઘના નામે જ દાખલ કરી શકાય છે અને અલગથી નહીં, જેમ કે શ્રી જૈનના ક્લાયન્ટે દલીલ કરી હતી. આ ગણતરી પર તૈયાર કરવામાં આવેલ પ્રારંભિક મુદ્દો એ હતો કે "શું દાવેદારો દાવેદાર ૧ અને દાવેદાર ૨ તરીકે આ દાવો દાખલ કરવા માટે હકદાર છે કે માત્ર એલ એન્ડ ટી અને સ્કોમી એન્જિનિયરિંગ બીએચડીના કન્સોર્ટિયમ તરીકે?" બોમ્બેની ઉચ્ચ અદાલતે મધ્યસ્થીઓના વચગાળાના ચુકાદા સાથે સંમતિ દર્શાવી હતી અને નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો હતો: (એલ એન્ડ ટી લિમિટેડ કેસ [એલ એન્ડ ટી લિમિટેડ વિરુદ્ધ એમએમઆરડીએ, ૨૦૧૬ એસસીસી ઓનલાઈન બોમ ૧૩૩૪૮], એસસીસી ઓનલાઈન બોમ પેરા ૧૦) "૧૦. કરારની શરતો તેમજ શ્રી અનખાદ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા નિર્ણયને ધ્યાનમાં લેતા, મારા મતે, વર્તમાન કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, અરજદારો માટે પ્રતિવાદી સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે તેમની સ્વતંત્ર ઓળખ પર આધાર રાખવો ખુદો નથી અને તેઓએ પ્રતિવાદી સાથે માત્ર

એક સંઘ તરીકે વ્યવહાર કરવો પડશે.તેથી, વિવાદિત આદેશમાં કોઈ નબળાઈ નથી.આ જ કારણસર દાખલ કરવામાં આવેલી હાલની અરજી પણ જાળવવા યોગ્ય રહેશે નહીં.તેથી, તે નકારી કાઢવામાં આવે છે.”

૧૨. શ્રી ગોપાલ જૈને એ હકીકત પર વિવાદ કર્યો ન હતો કે આ ચુકાદો અંતિમ આંતર-પક્ષીય હતો કારણ કે કોઈ અપીલ કરવામાં આવી નથી.તેથી, એ હકીકત પર ભાર મૂકવો કે તે ફક્ત "આ દાવા" સાથે સંબંધિત છે અને તેથી, આબિટ્રેશન કલમ હેઠળ દાવાઓના અલગ સમૂહને લાગુ નહીં થાય તે એવી દલીલ નથી જે આપણને અપીલ કરે.

૧૩. તે સ્પષ્ટ છે, જેમ કે બોમ્બે હાઈકોર્ટના ચુકાદા [એલ એન્ડ ટી લિમિટેડ વિરુદ્ધ એમ. એમ. આર. ડી. એ., ૨૦૧૬ એસ. સી. સી. ઓનલાઈન બોમ ૧૩૩૪૮] દ્વારા નક્કી કરવામાં આવ્યું છે, અને જે આંતર-પક્ષોને બંધનકર્તા છે, કે અરજદાર માટે પ્રતિવાદી સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે સ્વતંત્ર સંસ્થાઓ તરીકેની તેમની સ્થિતિ પર આધાર રાખવો ખુલ્લો નથી અને તેઓએ પ્રતિવાદી સાથે માત્ર એક સંઘ તરીકે વ્યવહાર કરવો પડશે.

૧૪. આ કેસ હોવાથી, તે સ્પષ્ટ છે કે કલમ ૨ (૧) (એફ) (૩) માં ઉલ્લેખિત બિનસંગઠિત "સંગઠન" આ કેસની હકીકતો પર ધ્યાન આકર્ષિત કરશે,

કલમ ૨ (૧) (એફ) (૨) પર નહીં કારણ કે બોમ્બે હાઈકોર્ટના ચુકાદા [એલ એન્ડ ટી લિમિટેડ વિરુદ્ધ એમએમઆરડીએ, ૨૦૧૬ એસસીસી ઓનલાઈન બોમ ૧૩૩૪૮] પછી મલેશિયન સંસ્થાને સ્વતંત્ર સંસ્થા તરીકે સંદર્ભિત કરી શકાતી નથી.

XXX

XXX

XXX

૧૮. આ કેસ હોવા છતાં, શ્રી દિવાન દ્વારા યોગ્ય રીતે દલીલ કરાયેલી હકીકત સાથે, કે ભારતીય કંપની મુખ્ય ભાગીદાર છે, અને કન્સોર્ટિયમ કરાર હેઠળ રચાયેલ સુપરવાઈઝરી બોર્ડ એ સ્પષ્ટ કરે છે કે મુખ્ય ભાગીદાર ખરેખર નિર્ણાયક અવાજ ધરાવે છે કારણ કે તે ઉપરોક્ત બોર્ડના અધ્યક્ષની નિમણૂક કરે છે (નિઃશંકપણે, અન્ય સભ્યોની સંમતિથી); અને હકીકત એ છે કે કન્સોર્ટિયમનું કાર્યાલય વડાલા, મુંબઈમાં છે અને તે પણ કે મુખ્ય સભ્ય મધ્યસ્થી કાર્યવાહીનું નેતૃત્વ કરશે, તે બધું એ હકીકત તરફ નિર્દેશ કરે છે કે આ કન્સોર્ટિયમનું કેન્દ્રીય સંચાલન અને નિયંત્રણ ભારતમાં ઉપયોગમાં લેવાય છે, કોઈ વિદેશી રાષ્ટ્રમાં નહીં.”

૧૪. આ કેસ તથ્યો પર અલગ કરી શકાય છે, કારણ કે પક્ષકારો વચ્ચેના અંતિમ ચુકાદામાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે એમ.એમ.આર.ડી.એ. સાથે

વ્યવહાર કરતી વખતે કન્સોર્ટિયમ માટે સ્વતંત્ર એન્ટિટી તરીકેની તેમની સ્થિતિ પર આધાર રાખવો ખુદો રહેશે નહીં. આ કેસ હોવાને કારણે, કન્સોર્ટિયમને કલમ ૨(૧)(એફ)(૩) હેઠળ આવતા વ્યક્તિઓનું સંગઠન માનવામાં આવ્યું હતું, અને કારણ કે મુખ્ય સભ્ય મધ્યસ્થી કાર્યવાહીનું નેતૃત્વ કરવાના છે, ભારતમાં લાર્સન અને ટુબ્રો દ્વારા કન્સોર્ટિયમનું કેન્દ્રીય સંચાલન અને નિયંત્રણ કરવામાં આવી રહ્યું છે, તેથી એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે કલમ ૨(૧)(એફ)(૩) તે કેસના તથ્યો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે નહીં.

૧૫. તેનાથી વિપરીત, અમે જોયું છે કે કેવી રીતે પ્રતિવાદીઓએ અપીલકર્તા દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા સંબંધિત ફોર્મ હેઠળ એકમાત્ર માલિકીની ચિંતા તરીકે ભારતમાં એમવે ઉત્પાદનોના વિતરકો બનવા માટે અરજી કરી છે, જે અહીં ઉપર ઉલ્લેખિત આચાર સંહિતા સાથે વાંચી શકાય છે. અશોક ટ્રાન્સપોર્ટ એજન્સી વિરુદ્ધ અવધેશ કુમાર, (૧૯૯૮) ૫ એસ. સી. સી. ૫૬૭ માં, આ અદાલતે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે એકમાત્ર માલિકીની પેઢીને વ્યવસાયના માલિક સાથે નીચે પ્રમાણે સરખાવવામાં આવે છે:

“૬. ભાગીદારી પેઢી વ્યક્તિની માલિકીની માલિકીની પેઢીથી અલગ હોય છે. ભાગીદારી ભારતીય ભાગીદારી અધિનિયમ, ૧૯૩૨ની જોગવાઈઓ દ્વારા સંચાલિત થાય છે. જોકે ભાગીદારી કાનૂની વ્યક્તિ નથી પરંતુ ઓર્ડર ૩૦ નિયમ

૧ સી. પી. સી. ભાગીદારી પેઢીના ભાગીદારોને પેઢીના નામે દાવો કરવા અથવા દાવો કરવા માટે સક્ષમ બનાવે છે.માલિકીની પેઢી એ ફક્ત વ્યવસાયનું નામ છે જેમાં વ્યવસાયનો માલિક વ્યવસાય કરે છે.માલિકી પેઢી દ્વારા અથવા તેની વિરુદ્ધનો દાવો વ્યવસાયના માલિક દ્વારા અથવા તેની વિરુદ્ધ કરવામાં આવે છે.માલિકીની પેઢીના માલિકના મૃત્યુની સ્થિતિમાં, માલિકના કાનૂની પ્રતિનિધિઓ જ માલિકીના વ્યવસાયના વ્યવહારોના સંદર્ભમાં દાવો કરી શકે છે અથવા દાવો કરી શકે છે.ઓર્ડર ૩૦ ના નિયમ ૧૦ ની જોગવાઈઓ જે ઓર્ડર ૩૦ ની જોગવાઈઓને માલિકીની પેઢીને લાગુ પાડે છે, તે માલિકીના વ્યવસાયના માલિકને તેની માલિકીની પેઢીના વ્યવસાયિક નામોમાં દાવો કરવા સક્ષમ બનાવે છે.જે વાસ્તવિક પક્ષ પર દાવો કરવામાં આવી રહ્યો છે તે આ વ્યવસાયનો માલિક છે.આ જોગવાઈ માલિકીના વ્યવસાયને ભાગીદારી પેઢીમાં રૂપાંતરિત કરવાની અસર કરતી નથી.ઓર્ડર ૩૦ ના નિયમ ૪ ની જોગવાઈઓ આવા દાવાને લાગુ પડતી નથી કારણ કે ઓર્ડર ૩૦ નિયમ ૧૦ ના આધારે ઓર્ડર ૩૦ ની અન્ય જોગવાઈઓ માલિકીના વ્યવસાયના માલિક સામેના દાવાને લાગુ પડે છે.આનો અર્થ એ છે કે ઓર્ડર ૩૦ ની તે જ જોગવાઈઓ માલિકીની સંસ્થાને લાગુ કરી શકાય છે જે કેસની પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં રાખીને લાગુ કરી શકાય છે.

૭. વર્તમાન કેસમાં અશોક ટ્રાન્સપોર્ટ એજન્સીના માલિક એ. સી. બાસુ દાવાની સ્થાપનાની તારીખ પહેલાં મૃત્યુ પામ્યા હતા અને દાવાની સ્થાપનાની

તારીખે માલિકીની પેઢી અસ્તિત્વમાં નહોતી.માલિકીના વ્યવસાયના સંબંધમાં એ. સી. બાસુ સામે ઉભી થતી કાર્યવાહીના કોઈપણ કારણ અંગે માત્ર એ. સી. બાસુના કાનૂની પ્રતિનિધિઓ પર જ દાવો કરી શકાય છે.અમને તે સમજવું મુશ્કેલ લાગે છે કે નિયમ ૪ ઓર્ડર ૩૦ સી.પી.સી. ની જોગવાઈઓ, આવા કેસમાં કેવી રીતે વિસ્તૃત કરી શકાય છે.”

૧૬. આ બાબતના આ દ્રષ્ટિકોણમાં, પક્ષો વચ્ચેના વ્યવહારમાં કોઈ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્વાદ નથી તેવી દલીલને ટેકો આપવા માટે કોઈ પગ નથી.ખરેખર, કલમ ૨(૧)(એફ) નું વિશ્લેષણ દર્શાવે છે કે પક્ષકારો વચ્ચેનો વ્યવહાર ગમે તે હોય, જો તે વ્યક્તિઓ વચ્ચે થાય છે, જેમાંથી ઓછામાં ઓછું એક વિદેશી નાગરિક છે, અથવા ભારત સિવાયના કોઈપણ દેશમાં રહે છે; અથવા ભારત સિવાયના કોઈપણ દેશમાં સમાવિષ્ટ સંસ્થા કોર્પોરેટ દ્વારા; અથવા વિદેશી દેશની સરકાર દ્વારા, તો કલમ ૨(૧)(એફ) માં ઉલ્લેખિત વિદેશી દેશની વ્યક્તિ, સંસ્થા કોર્પોરેટ અથવા સરકાર ભારતમાં વ્યવસાય કરે છે તે હકીકત હોવા છતાં, મધ્યસ્થી એક આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારી મધ્યસ્થી બની જાય છે.આ કેસ હોવાથી, તે સ્પષ્ટ છે કે દિલ્લી હાઈકોર્ટને આ કેસની હકીકતોમાં મધ્યસ્થીની નિમણૂક કરવાનો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી.

૧૭. સુશ્રી અરોરાએ આ અદાલતને એક લાગણીસભર અરજી કરી હતી કે

બંધારણની કલમ ૧૪૨ હેઠળની તેની શક્તિનો ઉપયોગ કરીને સીધા જ મધ્યસ્થીની નિમણૂક કરવામાં આવે, કારણ કે હવે આ બાબત આ અદાલત સમક્ષ છે.અમને ડર છે કે અમે આવા સૂચનને સ્વીકારી શકતા નથી કારણ કે પ્રતિવાદીઓએ હવે આર્બિટ્રેશન એક્ટની કલમ ૧૧ (૯) સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૧૧ (૬) ની કવાયતને અનુસરવી પડશે.

૧૮. અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે, અને અપીલ હેઠળના ચુકાદાને રદ કરવામાં આવે છે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.